



Vetenskap & Allmänhet

2014-08-25

VINNOVA  
Maria Landgren

## **Vetenskap & Allmänhets yttrande över VINNOVAs Förslag på modell för värdering av samverkan**

Vetenskap & Allmänhet, VA, tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på VINNOVAs förslag på modell för värdering av samverkan (ert dnr: 2013-03216). Vi vill härmed översända vårt remissvar.

*Cissi Billgren Askwall*

Generalsekreterare, VA

*Maria Lindholm*

Chefsutredare, VA

Vetenskap & Allmänhet, VA, är en ideell förening vars syfte är att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare. VA har under lång tid verkat för att lärosätenas samverkansarbete ska värderas och premieras med utgångspunkt i den stora betydelse för lärosätenas verksamhet som det faktiskt har. Vi har därför med stort intresse följt VINNOVAs arbete med detta regeringsuppdrag, samt det i vissa avseenden parallella uppdrag som Vetenskapsrådet har att i samråd med andra forskningsråd ta fram ett förslag för ett nytt resurstilldelningssystem där bedömning av samverkan kan och bör ingå.

Vi vill inledningsvis berömma den öppna och inkluderande arbetsprocess som lett fram till förslaget. VA är också positivt till ansatsen att inkludera alla lärosätenas uppgifter (utbildning, forskning och samverkan) i modellen. Enligt vår mening går det inte att se som skilda verksamheter utan är intimt sammanlänkade. Synergieffekter uppstår ofta, till exempel när en gästföreläsare från ett företag som medverkar i grundutbildningen, samtidigt får upp ögonen för lärosätets forskning.

VA välkomnar att lärosätena involveras och är aktiva i arbetet med att identifiera bra samverkansarbete, samt att de ges möjligheter att välja profil och inriktning på sin redovisning av samverkansaktiviteterna.

Vi noterar att en mängd möjliga indikatorer listas i den föreslagna modellen och är särskilt positiva till att även indikatorer på den ”breda” samverkan med allmänheten som VA särskilt främjar finns med. Det viktiga i det fortsatta arbetet är att göra de indikatorer som används jämförbara. För att möjliggöra jämförelser, över tid och mellan lärosäten i syfte att fördela medel, är det viktigt att en given indikator appliceras och redovisas på ett likartat sätt. Det möjliggörs genom på förhand överenskomna definitioner och/eller beskrivningar. En parallell finns i hur regeringens så kallade ALF-medel till den kliniska forskningen rapporterats in över tid. Medel som på ett lärosäte använts för infrastruktur, behöver i ALF-redovisningen inte korrespondera med infrastruktur på ett annat lärosäte (se till exempel *ALF- och FoU-medel i ALF-landstingen. Utgångspunkter inför ett nytt ALF-avtal*, Sveriges läkarförbund (2010)).

VA föreslår att lärosätena avkrävs att tillämpa minst två (2) indikatorer för varje kärnprocess. En uttalad ambition är att systemet ska vara kvalitetsdrivande. Därmed är det angeläget att systemet bidrar till att lärosäten vill utveckla de sidor av sitt samverkansarbete där de inte är så starka. Finns det, eller kommer det att finnas, kvalitetsdrivande faktorer som gör att lärosäten väljer att utveckla sådan samverkan de inte redan är bra på? I regeringens uppdrag till VINNOVA anges särskilt att ett löpande utvecklingsarbete för att bedöma samverkan och nyttiggörande av kunskap förväntas och eftersträvas. VA menar att det också bör infogas sådana element i själva modellen, så att lärosätena strävar efter att kontinuerligt utveckla sitt samverkansarbete. I det här sammanhanget är det bra att uppföljning och utveckling av processer, strategier och aktiviteter finns med i bedömningen (tabell 2, sidan 10 i remissen).

VA menar att det är angeläget att i stället för ”tillgängliggörande” genomgående använda termen samverkan. Den senare termen är bredare och av dialogisk karaktär, till skillnad från den förra som implicerar att det är lärosätena som gör sin kunskap tillgänglig för det omgivande samhället, medan samhällsaktörerna tar del av den utan att i någon större utsträckning bidra till lärosätenas utveckling. Då det till exempel talas om ”påverkan på verksamhetens inriktning” i samverkanspartsvärderingen (s. 19 i remissen) menar vi att det är lika viktigt att undersöka hur samverkanspartners och lärosätenas verksamheter påverkas.

De fyra samverkansperspektiven och bedömningskriterierna är tydligt och överskådligt beskrivna i tabell 2 (sid. 16 i remissen). Vad gäller perspektiv 1, Samverkansstrategi, vill VA poängtera att det inte enbart är relevant att fråga *hur väl* det strategiska arbetet är förankrat hos lärosätetsledning och i den övriga organisationen, utan också *på vilket sätt* det är förankrat. I underlaget är det emellanåt också lite oklart vad som är strategi och vad

som är implementering av strategi. Hur samverkansstrategier sprids och följs upp på lärosätet är till exempel snarare en implementering av strategin. Även om förslaget som presenteras utgör just ett förslag för att underlätta lärosätenas arbete, har det alla möjligheter att bli styrande och därför är det viktigt vilka delfrågor som ställs och hur underlaget är formulerat. Flera dimensioner av samverkan skulle tjäna på att vara tydligare belysta och avgränsade, allt för att förenkla arbetet med självvärderingen. Vissa delar i förslaget är ofullständigt beskrivna och därför svåra att uttala sig om. Ett par ord har vi också svårt att förstå; vad menas med ”externa in-kindmedel” och att utveckla ”kulturbärare”?

VA räknar med att bedömarpanelens sammansättning och arbetssätt förtydligas i kommande utveckling av modellen, men ser positivt på att den ska vara internationellt sammansatt. Vi tolkar det som att ha ”internationella inslag”; att enbart engagera utländska utvärderare tror vi kan vara praktiskt svårt.

VA är positivt till att modellen testas i flera steg innan den tas i bruk. Vi tar också för givet att erfarenheterna från lärosätena tas i beaktande vid utformning av modellen inför pilot 2. Därför förefaller tidplanen snålt tilltagen. Att hinna med en genomgripande analys och revision av modellen på en månad är knappast genomförbart. VA föreslår därför att den första utlysningen stängs lite tidigare.

Avslutningsvis: Vi tar inte ställning i frågan om hur medelsfördelningen ska gå till i den inledande utlysningen 2015. VA har både större och mindre lärosäten som medlemmar och kan se för- och nackdelar med båda alternativen. I och med att utlysningarna är ägnade åt att testa och vidareutveckla modellen ser vi inte några större problem med att göra på det ena eller andra sättet, givet att en ordentlig konsekvensanalys genomförs efteråt.